

Carnavalul din Veneția și teama de terorismul... mascat

Dați-vă jos masca, vă rog, sunt cuvintele cu care forțele de ordine i-au întâmpinat pe toți cei care au intrat duminică, 31 ianuarie, în Piața San Marco din Veneția, pentru a participa la ceremonia numită *Zborul Îngerului*, care, de peste 500 de ani, marchează începutul Carnavalului (ce se va încheia în 9 februarie).

Personajul care întruchipează un înger "zboară", de pe Turnul Campanile, pe deasupra mulțimii adunate în piață și a cortegiului de personaje istorice, în frunte cu Dogele și soția acestuia, binecuvântând astfel



sărbătoarea. Festivitatea de deschidere a Carnavalului a atras, în acest an, peste 100.000 de turiști, din întreaga lume.



Pentru prima oară, teama de posibile atacuri teroriste a determinat măsuri de securitate extreme: cinci puncte de control la intrarea în Piața San Marco, dotate cu *metal detector*, verificări amănunțite și obligația de a da jos măștile,

preț de câteva clipe, pentru că, sub fiecare dintre ele, se poate ascunde un pericol. E o atmosferă încărcată la Veneția, Carnavalul de anul acesta a fost numit, în presă, *Carnavalul fricii*.

E ciudat să vezi toate măștile clasice din *Commedia dell'Arte*, controlate de polițiști, la fel și costumele somptuoase, să vezi "prințese" și "nobili" nevoiți să se descalțe în fața mulțimii, sau să se supună controlului cu *metal detector*...M-am gândit că,



încă de la începuturile sale, în secolul al 14 lea, Carnavalul de la Veneția a fost conceput tocmai pentru a elimina orice fel de diferențe, legate de identitate, sex sau statut social; cu o mască pe față, toți aveau dreptul să facă parte din Marea Iluzie a unui Carnaval unic în lume, fascinant și misterios. Privind în jur, îmi dau seama că tocmai misterul e cel care stârnește, astăzi, teamă, iar diferențele sunt considerate, mai mult ca oricând, o amenințare. Un tânăr, fără mască, dar arab, e invitat să iasă din rând și e supus unui control amănunțit. Avea un rucsac plin de confeti colorate.



Erau alte vremuri cele în care dogii Veneției erau obligați să interzică măștile și costumele, în anumite condiții, pentru că "libertinajul mascat încuraja infidelitatea și amestecul claselor sociale și amenința moralitatea cetății". Printr-un decret din 1339, s-a stabilit că persoanele mascate nu aveau voie să se plimbe noaptea prin oraș, iar, din 1703, au fost interzise măștile în interiorul Caselor Publice de Joc, varianta cazinourilor de astăzi. În acea perioadă, Veneția era considerată *magnetul Europei*, pentru că atrăgea jucători împătimiți din întreg continentul, care apelau la tot felul de tertipuri pentru a evita creditorii. În 1458, s-a interzis

bărbaților costumați în femei să pătrundă în mănăstirile de maici, pentru a comite "*multas inhonestas*", adică acte indecente și impure. În 1776, a fost emanată, în schimb, o lege care proteja "onoarea familiei", prin care femeile căsătorite erau obligate să poarte o mască, atunci când mergeau la teatru. În decadenta Veneție, la adăpostul anonimatului oferit de mască, nobilii își permiteau să nu-și onoreze datoriile făcute la masa de joc, iar doamnele din înalta societate puteau cocheta cu oricine și nici o plăcere nu le era interzisă. Cu siguranță, multe dintre ele nu au rezistat farmecului, fără egal, al marelui aventurier Giacomo Casanova, despre care se spune că le cerea amantelor să poarte o mască, la prima întâlnire amoroasă. Jurnalele scrise de legendarul cuceritor pot fi considerate, printre altele, o istorie fascinantă și misterioasă a nopților intense de Carnaval.



Ultimul Carnaval din Veneția a avut loc în 1797, cu un an înainte de moartea lui Casanova. După căderea Republicii Venețiene, care a devenit parte a Imperiului Austriac, toate festivitățile publice au fost interzise timp de două secole, chiar dacă petrecerile au continuat în palatele nobilimii și în insulele Burano și Murano. Carnavalul, așa cum îl cunoaștem astăzi, a renăscut în 1979, și a devenit unul dintre cele mai spectaculoase din lume.



Puțini știu, probabil, că termenul de *carnaval* vine din latină, de la *carnem levare*, o expresie din Evul Mediu, care indica renunțarea la carne, pe perioada postului de Paște.

Ultima zi înainte de intrarea în post e caracterizată de un mare desfăt culinar și se numește *Mărțea grasă*, tocmai pentru

a contrasta cu perioada de înfrânare și ascetism a postului.

Primul document prin care Carnavalul din Veneția a fost declarat sărbătoare publică datează din 1296. Originile Carnavalului, însă, se pierd în timp și au legătură cu ritualurile ancestrale, care



marcau trecerea de la iarnă la primăvară, spre exemplu, Saturnaliile din Roma antică, sau culturile dedicate lui Dionysos, al căror motto era "*Semel in anno licet insanire*" ("O dată pe an e permis să o iei razna"), adică să nu te înfrânezi, acesta devenind, cu timpul, și spiritul Carnavalului de la Veneția. Sub adăpostul măștilor clasice, *Bauta, Volto, Moretta, Colombina, Arlecchino, Pulcinella o Pantalone*, toți venețienii se bucurau de distracției, mai mult sau mai puțin rafinate, curtezanele puteau părea doamne cinstite, iar contesele, curtezane, nobilii se pierdeau în mulțime, printre tarabele încărcate cu măști de carnaval, pe străzile întortocheate, invadate de scamatori, pictori, menestrelți și acrobați.

Astăzi, aceleași străzi sunt invadate de polițiști sau carabinieri, unii sunt în uniformă, alții se confundă cu turiștii excentrici, deghizați în personaje din *Commedia dell'Arte*, nerăbdători să participe la vreo paradă sau la vreun bal, sau pur și simplu să străbată labirintul venețian, unic în lume, cu cele 430 de poduri și peste 3000 de străduțe, împodobite pentru marea sărbătoare a veseliei, a extravagantei, a luxului și a plăcerilor de orice fel, începând de la cele culinare. *Semel in anno licet insanire*, nu-i așa?

